

Het Landschapsakkoord 2008 is een initiatief van:

Embargo tot zaterdag 27 september 2008 - 14.30 uur

zaterdag 27 september 2008

*Monsterverbond van overheden en tientallen belangenorganisaties
onderschrijft noodzaak voor behoud én investeringen*

‘Akkoord van Apeldoorn’ bezegelt grote maatschappelijke steun voor Nederlands landschap

Een monsterverbond van Rijk, provincies, gemeenten en tientallen belangenorganisaties op het gebied van onder meer bouw- en infrabedrijven, milieu, natuur, landbouw, mobiliteit en recreatie ondertekent op zaterdag 27 september 2008 het ‘Akkoord van Apeldoorn’. Daarmee maken ze een gezamenlijke vuist tegen verrommeling en ongebreidelde stads- en dorpsuitbreidingen in het Nederlandse landschap en spreken ze hun steun uit voor een financiële impuls in de kwaliteit van het landschap. Minister Gerda Verburg van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en minister Jacqueline Cramer van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu ondertekenen het akkoord namens het rijk.

Het Akkoord van Apeldoorn (Landschapsakkoord 2008) wordt in totaal door 46 organisaties ondertekend en vormt het slotakkoord van de Triënnale in Apeldoorn. Het Landschapsmanifest, een samenwerkingsverband van 34 maatschappelijke organisaties, nam het initiatief voor de overeenkomst. Het Rijk (LNV en VROM), provincies (IPO), gemeenten (VNG) en onder meer de RACM (Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten), ANWB, Recron (vereniging van recreatieondernemers), ONRI (Brancheorganisatie van Nederlandse advies- en ingenieursbureaus) én Bouwend Nederland (de vereniging van bouw- en infrabedrijven) sloten zich aan.

Vijf voor twaalf

Het akkoord is een gezamenlijke noodkreet om ‘mooi Nederland’ te behouden. Voor het landschap is het vijf voor twaalf. Elke generatie verdwijnt er 10% van het karakteristieke Nederlandse cultuurlandschap. In de afgelopen 50 jaar is op die manier circa éénvijfde van ons cultuurlandschap verloren gegaan. Als we op deze voet doorgaan is over een eeuw meer dan de helft verdwenen. Grootschalige stadsuitleg, nieuwe bedrijventerreinen en nieuwe wegen kunnen hier debet aan zijn als zij niet zorgvuldig zijn gepland, maar ook gebrek aan middelen en aandacht voor landschapszorg op het platteland.

Impuls met concrete afspraken

De ondertekenaars van het Akkoord van Apeldoorn willen een halt toeroepen aan dit verval door het tegengaan van verdere ruimtelijke verrommeling en een grootschalige, streekeigen impuls in het cultuurlandschap. Deze landschapsimpuls moet zijn beslag krijgen in een periode van 15 jaar vanaf

circa 2012. De beoogde landschapskwaliteit zal worden vastgelegd in ruimtelijke gebiedsplannen, op te stellen door provincies en gemeenten in overleg met bevolking, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven.

Het akkoord is meer dan een aantal handtekeningen op papier. De ondertekenaars maken concrete afspraken om de komende drie jaar de plannen en financiering voor de landschapsimpuls uit te werken in concrete maatregelen en verantwoordelijkheden voor publieke, private en maatschappelijke partijen. Daarnaast start begin volgend jaar een publiekscampagne om burgers meer bij het landschap te betrekken.

Meer dan 'handen af' van het landschap

“Het Akkoord van Apeldoorn bevestigt de enorme waarde van het landschap voor de Nederlandse identiteit. Met het monsterverbond bevestigen we de verbondenheid met de unieke landschappen en onderstrepen we de grote weerstand tegen ongebreideld bouwen in het buitengebied. De essentie ligt voor mij in de volgende stap: behoud van het Nederlands landschap vraagt om méér dan ‘handen eraf’. Om de kwaliteit en gebruik van het landschap te behouden moet ruim geïnvesteerd worden”, zegt Albertine van Vliet-Kuiper, voorzitter van het Landschapsmanifest. “Niets doen is geen optie. Waardevolle cultuurlandschappen behouden, beheren en nieuwe landschappen ontwikkelen vereist een uiterst actieve houding. Met het akkoord zetten we een historische stap om het Nederlandse landschap ook voor toekomstige generaties zichtbaar en toegankelijk te maken.”

LandschapTop

De ondertekening van het Akkoord van Apeldoorn is het hoogtepunt van de LandschapTop op zaterdag 27 september in de Kathedraal van Radio Kootwijk. De Top is het slot van de Internationale Triënnale Apeldoorn, een driejaarlijks internationaal cultureel festival over cultuur, tuin en landschap.

Bijlage: volledige tekst van het akkoord

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

- Het Landschapsmanifest, Herman Wiersema (woordvoerder van voorzitter Albertine van Vliet-Kuiper), 06 52 53 55 41
- Internationale Triënnale Apeldoorn, woordvoerder Mariska Schok, 06 10 25 39 88
- Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, woordvoerder Jacek Magala, 06 15 01 75 19
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, woordvoerder Marjet Heins, 06 20 01 36 88

Bijlage: Tekst Akkoord

De letterlijke tekst van het Akkoord van Apeldoorn luidt:

De ondertekenaars van het landschapsakkoord

- **In overweging nemende**

De noodzaak voor het akkoord

Bij een toenemend aantal burgers en organisaties (zowel overheden als private partijen) groeit het besef dat het Nederlandse cultuurlandschap, één van de meest waardevolle kenmerken van ons land, een krachtige kwaliteitsimpuls nodig heeft. Reden om aan dat probleem nu aandacht te schenken omdat we anders straks weinig 'mooi Nederland' meer hebben.

Ruim dertig maatschappelijke organisaties ondertekenden in 2005 het Landschapsmanifest om voor de achteruitgang van het landschap aandacht te vragen. Zij willen publiek en politiek doordringen van de noodzaak om te investeren in de kwaliteit van het Nederlandse landschap.

Aandacht voor de kwaliteit is steeds van belang, niet alleen in de hoogwaardige en uitzonderlijke landschappen (zoals te vinden in de Nationale Landschappen en de Ecologische hoofdstructuur), maar ook in alledaagse en aangetaste landschappen. Het *Deltaplan Nederland Weer Mooi*, de *Landschapscollectie* van terreinbeheerders en de door de provincies gepubliceerde *Canon*, en het *Boek van de landschappen* benadrukken dit belang.

Om de toekomst van het cultuurlandschap veilig te stellen is een krachtig ruimtelijk beleid nodig, dat verrommeling en ongebreidelde stads- en dorpsuitbreidingen tegengaat. Daarnaast is een langdurige investering in de kwaliteit van het landschap nodig. Investeren in kwaliteit betekent op de sommige plaatsen bescherming en versterking van waardevolle cultuurlandschappen en op andere plaatsen ontwikkeling van nieuw landschap. Het betekent ook vergroting van de toegankelijkheid en de belevingswaarde van het landschap, extra investeringen in aanleg en beheer en een versterking van de organisatie van uitvoering en beheer.

Om dit te kunnen realiseren is een verbreding van de financieringsbasis nodig. Adequaat inzetten van bestaande geldstromen kan daarvan onderdeel zijn. Ontwikkelingsruimte voor ondernemers in het landelijke gebied kan kansen bieden om te investeren in landschapskwaliteit.

Uitvoering van deze impuls in kwaliteit en duurzaam beheer van het landschap vereist een adequate organisatie. Het landschap is immers van en vóór iedereen, maar er moet wel iemand voor zorgen. Behoud en ontwikkeling van het cultuurlandschap vragen om een verbindende aanpak en het benutten van kansen om het landschap mooi te houden en te maken. Hierover zijn samenleving, politiek en bestuur het eens. De betrokkenheid en de inzet van zowel overheden als private partijen is groot. De tijd is rijp om door te pakken en de inzet van overheden en private partijen om te zetten in een actieprogramma dat vormgeeft aan de kwaliteitsimpuls. Een alliantie in deze vorm en omvang biedt een unieke kans om gezamenlijk te bereiken wat de partijen afzonderlijk veel moeilijker kunnen.

- **Willen het volgende bereiken**

Doel van het akkoord

Het Landschapsakkoord 2008 verbindt maatschappelijke organisaties, bedrijven en publieke partijen om zich in de periode 2008-2011 gezamenlijk actief in te zetten voor een krachtige impuls in de kwaliteit van het landschap om zo Nederland mooier te maken en te houden. Hiermee onderschrijven en ondersteunen de ondertekenaars de Europese Landschapsconventie.

- Deze impuls richt zich op het vergroten van de visuele aantrekkelijkheid, beleefbaarheid en recreatieve toegankelijkheid, op het behoud van aardkundige en cultuurhistorische waarden en op de bescherming en ontwikkeling van biodiversiteit. Ook moet het eigenaren en beheerders van het landelijk gebied in staat stellen de extra landschapszorg duurzaam voor hun rekening te nemen.
- De ondertekenaars willen in de komende drie jaar gezamenlijk de vereiste voorwaarden voor deze impuls scheppen. Deze voorwaarden liggen in publieke bewustwording en (internationale) kennisuitwisseling, kwaliteitszorg, verbreding van de financiering en een adequate organisatie van uitvoering en beheer.
- Zij zien als doel dat de uitvoering van de extra impuls in het cultuurlandschap gereed is binnen maximaal 15 jaar (na 2011).

- **Komen overeen**

Looptijd akkoord

Het Landschapakkoord 2008 treedt in werking op 27 september 2008 en eindigt op 27 september 2011.

Beoogde resultaten

De ondertekenaars spreken af:

1. Bewustwording en kennisuitwisseling.
 - Zij nemen het initiatief tot het ontwikkelen en uitvoeren van samenhangende publiekscampagnes in de periode 2009 tot 2011, gericht op het vergroten van de betrokkenheid van burgers bij het landschap via een voorhoede in samenleving en openbaar bestuur. De campagnes moeten er aan bijdragen dat landschap een geëigende plaats krijgt op de maatschappelijke agenda, het publiek bewust maken van de eigen verantwoordelijkheid voor het Nederlandse landschap en stimuleren dat maatschappelijke initiatieven worden genomen voor beheer en bescherming van het landschap.
 - Zij zullen bevorderen dat kennis en kunde over landschap (ook internationaal) wordt versterkt en gedeeld.
2. Kwaliteitszorg

Zij bevorderen dat in 2011 de streekeigen landschappelijke waarden in de integrale ruimtelijke planvorming en in de uitvoering zijn gewaarborgd. De gewenste kwaliteit van het landschap, samen met de benodigde gebiedsgerichte maatregelen voor ontwikkeling, herstel en beheer, worden verankerd in provinciale en gemeentelijke structuurvisies en in bestemmingsplannen alsmede in inrichtings- en beheersplannen van private en maatschappelijke partijen. Tevens wordt aangegeven hoe die kwaliteit wordt geborgd, wordt een financiële paragraaf opgenomen en wordt ingegaan op een adequate organisatie van de uitvoering.

3. Verbreiding van de financiering.

Voor een goede uitvoering van de beoogde kwaliteitsimpuls in het landschap is een verbreding van de financieringsbasis nodig. Het *Deltaplan Nederland Weer Mooi* geeft een indicatie van de benodigde middelen voor inrichting en beheer.

De ondertekenaars zien het als hun gezamenlijke verantwoordelijkheid om met alle betrokken partijen zich in te spannen dat er een substantiële toename en verbreding van de financiële middelen tot stand komt. Het Rijk heeft in deze kabinetsperiode in het Coalitieakkoord binnen de Pijler "Een duurzame leefomgeving" middelen gereserveerd, evenals de provincies in hun beleidsplannen.

De ondertekenaars bevorderen dat een duurzaam stelsel van landschapsfinanciering op nationaal en streekniveau wordt opgezet, gevoed met financiële middelen uit het private en publieke domein. Bij de verbreding van het financiële instrumentarium zal de in het najaar te verschijnen Agenda Landschap en het advies van de Taskforce Financiering Landschap worden betrokken.

4. Uitvoering en beheer.

Zij zetten zich in om knelpunten in het uitvoeringsproces van landschapsplannen op te sporen en weg te nemen.

Zij spannen zich in te bereiken dat er een reële en duurzame betaling komt voor landschapszorg door boeren, grondeigenaren en beheerders.

Monitoring en evaluatie

Ondertekenaars zullen aan het eind van elk jaar de balans opmaken van ondernomen initiatieven en bereikte resultaten en daarover intern en extern communiceren.

Ondertekenaars Akkoord

De ondertekenaars van het Akkoord van Apeldoorn zijn:

- Ministerie van LNV
- Ministerie van VROM
- Interprovinciaal Overleg (IPO)
- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- RACM
- ONRI
- ANWB
- Bouwend Nederland
- Alterra
- Nederlandse Vereniging van Rentmeesters
- RECRON
- Stichting Het Edelhert
- Stichting Landschapsbeheer Nederland
- Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied
- Federatie Particulier Grondbezit
- Staatsbosbeheer
- Stichting Natuur en Milieu
- Vereniging Natuurmonumenten
- NEPROM
- Federatie Welstand
- De Landschappen
- IVN
- Natuurlijk Platteland Nederland
- Vereniging Nederlands Cultuurlandschap
- Nederlandse Vereniging van Tuin- en Landschapsarchitectuur
- LTO
- Platform Landschap en Cultuurhistorie
- KNHM
- Geoheritage NL - Platform Aardkundige Waarden
- KNJV
- De Provinciale Milieufederaties
- Stichting Biologica
- Vogelbescherming Nederland
- Stichting Centrum voor Landbouw en Milieu
- Stichting Wandelplatform-LAW
- Stichting Veldwerk Nederland
- Milieudefensie
- Stichting tot behoud van Particuliere Historische Buitenplaatsen
- Unie van Bosgroepen
- AM Vastgoedontwikkeling B.V.
- CLM Onderzoek en advies BV
- Stichting Staring Advies
- Arcadis
- Vlinderstichting
- Waddenvereniging
- Stichting Recreatie Kennis en Informatiecentrum

